
Lazarev V. S.

Belarusian National Technical University, Scientific Library (Minsk, the Republic of Belarus)

ON NEW EXOTIC ATTEMPTS TO QUESTION THE RELATIONSHIP BETWEEN CITEDNESS FIGURES AND THE USE/VALUE OF CITED SCIENTIFIC DOCUMENTS

Some experts still interpret “negative citations” and “disproportionately large share of self-citations” as “shortcomings” of the “citation index” scientometric method. In the author’s opinion, the reason is an indelible belief in the “normative theory of citation”, which implies a conscious choice of citations, a conscientious selection of the best quality works for the reference-lists, and a “desire to return the intellectual debt” to the cited authors.

But there are also new attempts to question the adequacy of the “citation index” method. For example, one of the publications of the year 2020 questions the causal relationship between the citations to the scientific documents and their use, and between their use and their value; the reason why this fundamental pattern is called into question is mainly based on the actions of some people who do not meet ethical standards and may be arbitrarily directed against its manifestation. The mentioned paper claims, in particular, that very common are the following phenomena: deliberate refusal to use the necessary scientific documents; refusal to cite the documents used (including plagiarism and restraint from citing for technical reasons); practice of evaluating little-known and inaccessible documentary sources as not valuable enough (value is confused with quality in this case); fake citing to unread works. The present article refutes the interpretation of these phenomena as indicating the absence of the considered causal relationship and tries to demonstrate that, on the contrary, some of them are involuntary confirmation of the adequacy of the “citation index” method.

Keywords: citation; use; value; quality; scientific document; scientometrics; manipulating citations

Лазарєв В. С.

Білоруський національний технічний університет, Наукова бібліотека (м. Мінськ, Республіка Білорусь)

ПРО НОВІ ЕКЗОТИЧНІ СПРОБИ ПОСТАВИТИ ПІД СУМНІВ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ РІВНЕМ ЦИТОВАНOSTІ І ВИКОРИСТАННЯМ / ЦІННІСТЮ ЦИТОВАНИХ НАУКОВИХ ДОКУМЕНТІВ

Деякі фахівці, як і раніше, вважають «негативне цитування» та «непропорційне велике самоцитування» «недоліками» наукометричного методу «цитат-індекс», що, на погляд автора, свідчить про віру в «нормативну теорію цитування», яка передбачає свідомий вибір посилань, принциповий відбір найбільш якісних робіт для списків цитованих джерел, «бажання повернути інтелектуальний борг» цитованим авторам.

Але виникають і нові спроби поставити під сумнів адекватність методу «цитат-індекс». Так, в одній з публікацій 2020 року причинно-наслідковий зв'язок цитованості наукових документів з їх

використанням, а використання – з їх цінністю ставиться під сумнів в основному на тій підставі, що дії деяких людей, які не відповідають етичним нормам, можуть бути довільно спрямовані проти її прояви. Тут мається на увазі, зокрема, такі нібито дуже поширені явища: свідомо відмова від використання та цитування необхідного матеріалу; відмова від цитування використаного матеріалу (включаючи і плагіат, і відмова від цитування з технічних причин); практика оцінки маловідомих і недоступних джерел як недостатньо цінних (цінність при цьому переплутана з якістю); виробництво фальшивих посилань на непрочитані роботи. Ця стаття містить спростування точки зору на ці явища як на свідчення відсутності даної причинно-наслідкового зв'язку і вказівка на те, що, навпаки, деякі з них є підтвердженням адекватності методу «цитат-індекс».

Ключові слова: цитованість; використання; цінність; якість; науковий документ; наукометрія; маніпулювання посиланнями